

ligheder afholdes i tilknytning til sådanne valghandlinger.

Omkostningerne ved afholdelse af afstemninger vil efter de her anførte retningslinier kunne begrænses til et minimum, men man må i øvrigt i denne forbindelse være opmærksom på, at afstemningerne generelt vil føre til større påpasselighed i politikernes dispositioner over befolkningens økonomiske ressourcer, jf. de udenlandske erfaringer, der er redegjort for ovenfor.

Forslagsstillerne anbefaler, at regeringen ved udformning af lovforslag vælger at udforme så enkle og smidige regler om afstemnings- og optællingsprocedurer som muligt.

K. Ingen begrænsning i emner, der kan underkastes folkeafstemning

Det er væsentligt at være opmærksom på, at vejledende folkeafstemninger bør kunne afholdes uden begrænsninger i temavalg. Det er de vælgere, der tager initiativ til anmodningen om afholdelse af afstemning, der selv udformer afstemningens tema og samler det nødvendige antal underskrifter bag kravet.

Nogle politikere anser folkeafstemninger som en principielt god idé, men kun under forudsætning af, at det er de »rigtige« emner, der sættes under afstemning. De anser nogle emner for at være for vigtige, andre for at være betydningsløse, atter andre for at være for specielle eller for generelle etc. etc. Derfor møder man undertiden det standpunkt, at folkeafstemninger bør afholdes her i landet, men man må først lade politikerne nøje overveje de emner, der ønskes afstemning om. Af samme grund ynder nogle at fremhæve, at eksempelvis indvandrerpolitik, kriminalpolitik, socialpolitik og mange andre områder er »uegnede« for afholdelse af folkeafstemninger.

Bag sådanne synspunkter ligger et politisk hovmod, som er en markant svaghed ved det repræsentative demokrati. Det er styret af frygt for, at der vil opstå situationer, hvor de folkevalgte ikke har dækning for deres synspunkter hos befolkningens flertal. På det grundlag drager man den forkerte konklusion, at det er de folkevalgtes synspunkter, der er »rigtige«, og befolkningens flertallets synspunkter, der er »forkerte«, og at folkeafstemninger derfor bør undgås.

Forslagsstillerne mener, at folkeafstemningsmuligheden kan hjælpe med til at sikre, at politikerne holder den kurs, befolkningens flertal ønsker. Dette er en værdifuld styrkelse af – og ikke en trussel imod – det repræsentative demokrati. Politikerne vil meget hurtigt værdsætte folkeafstemninger, der kun kan virke i retning af at stabilisere demokratiet.

Det er for forslagsstillerne selvfølgelig, at en lov om vejledende folkeafstemning ikke på forhånd skal bortcensurere visse emner som uønskede eller uegnede. Hvis befolkningens flertal har en anden opfattelse end Folketinget om skattepolitik, indvandrerspørgsmål, bistandsydelse, kulturpolitik, ulandsbistand, trafikantlæg eller andet, er opgaven for politikerne ikke at regere på tværs af befolkningens ønsker, men at lytte hertil og justere egne holdninger ind, så de bedre svarer til befolkningens. Ellers udvikler samfundssystemet sig til et repræsentativt udemokrati.

Forslagsstillerne vil dog ikke afvise, at der måske kan udformes mere gennemarbejdede regler om fastlæggelse af afstemningstema, og forslagsstillerne er indstillet på under udvalgsarbejdet at deltage i undersøgelse og drøftelse heraf.

L. Den ideelle udformning af forslaget

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at regler om vejledende folkeafstemninger kan udformes efter flere forskellige retningslinjer. Forslagsstillerne mener, at den mest ideelle måde at gennemføre en ordning på fremdeles er, at:

»Landsdækkende folkeafstemning afholdes, når 20.000 vælgere anmoder herom«.

Forslagsstillerne finder, at det er væsentligt, at kriterierne for afholdelse af afstemninger er realistiske, således at det kan forventes, at reglerne i praksis vil blive benyttet i ikke uvæsentligt omfang. De foreslåede krav til antallet af vælgere, der skal anmode om afstemning, kan ses i forhold til valglovens krav til antallet af underskrifter ved anmeldelse af ny partier, nemlig 1/175 af de ved sidste folketingsvalg afgivne gyldige stemmer, altså i disse år normalt ca. 19.000 underskrifter. Set i lyset af den betydning et nyt politisk partis deltagelse i valget kan få for den politiske beslutningsproces, hvis partiet opnår repræsentation, må kravet om 20.000 underskrifter som nødvendig betingelse for at forlange folkeafstemning, anses for at være forholdsvis strengt.

Det er imidlertid forslagsstillernes opfattelse, at spørgsmålet om antallet af underskrifter ikke skal være afgørende. Da et flertal i Folketinget som ovenfor nævnt har fundet, at et antal på 20.000 underskrifter var for lavt, har Fremskridtspartiet fundet det vigtigere, at vælgerne gives reel mulighed for at deltage i et direkte demokrati. Derfor foreslås det i det foreliggende beslutningsforslag, at antallet af underskrifter sættes op til 50.000. Spørgsmålet om antallet bør behandles i udvalget.

Forslagsstillerne er ikke afvisende over for, at der kan argumenteres for såvel strengere som lempelige-